

MECHANIZACE

AUTOMATIZACE

velení týlu

Přípravu a vedení ozbrojeného zápasu nelze již — z hlediska operačního štábu — řídit starými tradičními způsoby a metodami.

Má-li být dosažena potřebná úroveň řízení i v oblasti týlového zabezpečení, je nutné přistoupit k jeho postupnému kvalitativnímu přetváření. Cílem tohoto kvalitativního přetváření je vybudovat pomocí moderních prostředků velení integrovaný automatizovaný systém velení v oblasti týlu ČSLA.

Moderní metody a prostředky velení jsou jedním ze základních prostředků rozvoje oboru jako celku, protože jedině ony mohou zabezpečit postupné kvalitativní přetváření celého systému velení.

Je nepochybné, že každá technika používaná vojsky, má vliv i na organizaci vojsk. To platí v daleko větší míře o moderních metodách a prostředcích velení, jejichž uplatňování se promítne nejen v řídicích orgánech, ale i v řídicích prvcích systému, a to zejména působením integračních tendencí na systém.

V oblasti týlového zabezpečení je v současné době výrazným sjednocujícím faktorem doprava. Je nosným prvkem zabezpečovacího systému, který v poměrně krátké historické době pomohl vytvořit týl jako ucelenou oblast v dnešním pojetí.

Podobným integračním prostředkem se již dnes postupně stává i vysoce výkonná technika mechanizovaného a automatizovaného systému velení, která svou schopností hromadného zpracování dat bez ohledu na jejich původ a druh bude objektivní překážkou decentralizací, pokud ovšem účelná decen-

tralizace řízení nebude v jednotlivých případech výhodnější než centralizovaný způsob.

Cílem moderních metod a prostředků mechanizace a automatizace velení by mělo být zbavit člověka posledních zbytků fyzické a duševní práce, která mu již dnes nepřísluší — protože ji mohou vykonávat stroje — a orientovat ho na tvůrčí práci, které stroje nejsou a nikdy nebudou schopny, a na zadávání a kontrolu plnění úkolů strojovými mechanismy.

To platí v daleko větší míře pro oblast týlového zabezpečení, kde jsou zvlášť vhodné podmínky k automatizaci a mechanizaci celé řady činností, zejména v zásobovacím procesu.

I když v automatizaci a mechanizaci velení hraje velkou roli technika, je rozhodující záležitostí složka organizační.

Má-li technika plně využívat své výkonnostní parametry, musí odpovídat i organizační struktura, metody práce, bude jí v mnohém modifikován i rozsah kompetence jednotlivých stupňů, která je kromě jiného určována i schopností toho kterého stupně získat, utřídit a využít potřebné množství informací.

Nebude tedy účelné ani správné vzít za jediný základ současnou strukturu týlu, která je vlastně vyvrcholením určité etapy vývoje. Strukturální změny v řízení týlového zabezpečení, které jsou na pořadu dne v nedaleké perspektivě, musí proto nutně respektovat vlastnosti a možnosti nové techniky, i když její masové zavedení není otázkou nejbližší doby.

Při posuzování celé problematiky rozvoje mechanizace a automatizace velení je nutno vzít v úvahu, že tato oblast je nejen u týlu, ale i v celé ČSLA, v počátcích svého rozvoje. V bližší perspektivě je nutné tuto problematiku nejprve teoreticky rozpracovat, tj. uskutečnit analýzu oblastí a syntézu závěrů. Proto rámcová východiska, o kterých se nyní zmíním — mají pouze hypotetický charakter, jsou dosud teoreticky málo rozpracována a v praxi téměř neověřena. Při jejich rozpracování nelze postupovat izolovaně, ale je nutné vycházet z celkové koncepce jak GŠ ČSLA, tak i týlu armád států Varšavské smlouvy.

*

Týlové zabezpečení tvoří relativně samostatnou jednotnou oblast, jejímž funkčním určením je realizace týlového zabezpečení vojsk.

Vzhledem k relativní samostatnosti této zabezpečovací oblasti bude pro blízkou perspektivu účelné vytvářet postupně samostatný automatizovaný systém velení týlu, respektive automatizovaný podsystém v rámci automatizovaného systému velení a to jak u vojska polního, tak i teritoriálního a mírového systému.

Prozatímním prvkem tohoto procesu je vybudovat pomocí moderních metod a prostředků velení integrovaný automatizovaný systém velení týlu, který by zabezpečoval:

— v polním automatizovaném systému nepřetržité týlové zabezpečení polních vojsk,

— v teritoriálním automatizovaném systému včasné a plynulé zabezpečení polních vojsk a komplexní týlové zabezpečení obrany a ochrany teritoria za branné pohotovosti státu,

— v mírovém automatizovaném systému optimální využívání těchto prostředků k výstavbě a přípravě týlu k plnění úkolů ve válce.

Při zpracování jednotlivých systémů řízení týlového zabezpečení je nutné respektovat požadavky a specifitu všech tří uvedených oblastí. Základní, určující a zároveň i nejsložitější je polní systém velení týlu, zejména proto, že musí být rozvíjen v jednotě a souladu s rozvojem celokoaličního systému velení.

Při řešení automatizovaného systému velení týlu můžeme vycházet ze současného stavu nebo z předpokládaného perspektivního modelu s důrazem na sběr, zpracování a využívání informací.

V dalším se budu zabývat pouze polním automatizovaným podsystémem velení týlu, který je v řešení jako koaliční úkol armád států Varšavské smlouvy.

•

Vojenská mysl č. 1/70 uvádí na str. 75 v článku „Koncepce polního automatizovaného systému velení“ podstatné myšlenky závěrů z mezinárodní porady představitelů armád států Varšavské smlouvy pověřených úkolem mechanizace a automatizace velení vojskům. Podle těchto závěrů lze integrovaný polní automatizovaný systém velení v rámci frontu rozdělit na frontový, armádní a divizní systém velení s vyčleněním čtyř relativně samostatných podsystémů, z nichž jeden je podsystémem velení týlu.

V květnu 1970 konala se v Polsku porada představitelů armád států Varšavské smlouvy, pověřených úkolem mechanizace a automatizace velení týlu, na které byl projednán návrh budování polního automatizovaného podsystému velení týlu (PAPUT).

Na této poradě byly řešeny zejména tyto hlavní problémy:

- hlavní zásady budování perspektivního PAPUT,
- organizační model PAPUT,
- stanovení etap budování PAPUT.

Hlavní zásady budování PAPUT:

- PAPUT je součástí (podsystém) polního automatizovaného systému velení vojskům (PASUV),
- musí zahrnovat všechny druhy materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení,
- musí umožňovat velet týlu v průběhu vedení operací centralizovaným i decentralizovaným způsobem,

- organizační struktura každého stupně od pluku výše (v případě potřeby) musí zabezpečovat samostatnou funkci jednotlivých prvků podsystemu,
- pružnost, možnost perspektivního rozvoje a přestavby podle potřeb,
- stejná organizačně funkční struktura týlů v rámci armád států Varšavské smlouvy,
- na všech stupních PAPUT je nutné předpokládat využití jednoho typu samočinného počítače včetně přídatných zařízení,
- jednoduchost a efektivnost činností,
- zabezpečení selekce informací a možnosti rychlého výběru potřebných informací,
- spojovací prostředky musí zabezpečit přesný a spolehlivý přenos dat pro každý stupeň podsystemu.

Projektování perspektivního PAPUT zahrnuje rozpracování:

a) oblasti úkolů organizačně funkční struktury, která je základem projektování informačního systému ve funkčních systémech zabezpečujících proces velení týlu. Tato oblast úkolů musí mít na zřeteli jak organizační stupně, tak úseky představující jednotlivé služby a rovněž vzájemné paralelní vazby v rámci jednotlivých stupňů velení;

b) oblasti úkolů technologického projektování, která spočívá v programování jednotlivých skupin úkolů a podsystemů jako celku.

Za základ rozpracování byla vzata současná organizačně funkční struktura týlu, tj. tyto skupiny úkolů (čili podsystemy nižšího řádu):

- úkoly řešené v rámci operačně organizační činnosti týlových orgánů,
- zdravotnické služby
- služby PHM
- proviantní služby
- výstrojní služby
- zásobování druhů vojsk a služeb
- výzbrojní služby a elektroniky
- tankové a automobilní služby
- vojenské dopravy
- silniční a mostní služby
- úkoly zahrnující automatizované vedení evidence
- zpracování logických řídicích programů
- vyřešení systémů automatizovaného zpracování dat pro PAPUT.

c) oblasti úkolů organizačně technického projektování, jejímž základem jsou úkoly organizačně funkční struktury a technologického projektování.

Organizační model PAPUT tvoří široce rozvětvená síť míst sběru a zpracování informací, zahrnující jednotlivé úseky i orgány velení týlu a týlové svazky, útvary a zařízení. Podle organizační struktury a technického vybavení míst sběru projekt předpokládá tyto základní skupiny míst sběru a zpracování informací:

- informační místa,
- informační střediska,
- výpočetní střediska.

Informační místa jsou první stupeň PAPUT, který zabezpečuje přijímání informací nezbytných k velení týlu. Tato informační místa by měla být organizována na stupni prapor (oddíl), v týlových jednotkách a ve skladech. Budou vybavena prostředky malé i střední mechanizace.

Informační střediska slouží k přijímání informací od informačních míst. Třídí a zobecňují informace a zpracovávají jednoduché informační a výkazové dokumenty. Kromě toho předávají informace do výpočetních středisek k jejich zpracování. Informační střediska se předpokládá organizovat u TVS pluků, ostatních divizních útvarů, u týlových útvarů a zařízení a jim na roveň postavených. Budou vybavena rovněž prostředky malé a střední mechanizace.

Výpočetní střediska jsou určena ke sběru, zpracování, úschově a výdeji informací, nutných k velení týlu. Budou základním prvkem PAPUT a budou již vybavena samočinným počítačem mobilního typu. Výpočetní střediska — divizního, armádního a frontového typu — budou od TVS svazku výše a budou se mezi sebou rozlišovat počtem zařízení a souprav, ale ne funkčním určením různých technických prostředků.

Technické prostředky, které jsou v příslušných informačních místech, informačních i výpočetních střediscích, musí být spolu spřaženy takovým způsobem, aby zabezpečovaly správné a odpovídající řízení týlu. Z hlediska možnosti je nutné zaměřit úsilí k tomu, aby obměna informací mezi jednotlivými technickými zařízeními v rámci informačních středisek a výpočetních středisek probíhala automaticky.

Vnější návaznost jednotlivých informačních míst, informačních a výpočetních středisek musí být duplexní a mnohakanálová. Spřežení jednotlivých prvků musí zabezpečovat v případě potřeby předání informací při vyřazení kteréhokoliv stupně.

PAPUT bude mít odpovídající vstupy a výstupy pro druhé podsystémy a prvky polního automatizovaného systému velení vojskům. Každý stupeň PAPUT od pluku výše bude mít vstupy a výstupy především na odpovídající vševojskový podsystém, který v případě jeho zničení nasazuje.

Při stanovení etap budování PAPUT je nutné řídit se cílem automatizace a mechanizace velení týlu a možnostmi výpočetní a přenosné techniky armád států Varšavské smlouvy a mít na zřeteli posloupnost prací v oblasti budování ostatních podsystémů polního automatizovaného systému velení vojskům. Současně se zabezpečením prostředků výpočetní a přenosné techniky bude nutné zpracovávat algoritmy a programy řešené na různých stupních PAPUT. Při budování PAPUT předpokládáme tři etapy:

1. etapa bude vycházet ze současné organizačně funkční struktury týlu, zahrnující funkční podsystémy jednotlivých služeb týlu. Bude charakterizována

širokým využíváním prostředků malé a střední mechanizace v práci týlových orgánů všech stupňů velení a dále experimentálním využíváním samočinných počítačů stacionárních typů u vybraných programů PAPUT. V této etapě uskuteční se analýza procesu toku týlových informací, což umožní vyloučit stejné (tj. zdvojené) nebo zbytečné informace. Budou vytvářeny přímé vazby různých funkčních podsystémů v rámci odpovídajících stupňů velení. Splněním této etapy sledujeme dosáhnout

- ujednacení procesů transformace informací jak uvnitř funkčních podsystémů, tak i mezi jednotlivými organizačními stupni;
- zvýšení úrovně zpracování a využívání informací;
- formalizaci a unifikaci základních týlových dokumentů;
- snížení pracnosti a zkrácení termínů na zpracování informací;
- ujednacení rozhodovacích procesů v oblasti týlového zabezpečení.

2. etapa se bude opírat o organizačně funkční strukturu týlu ovlivněnou integrací některých úkolů realizovaných v rámci jednotlivých funkčních podsystémů. V práci týlových orgánů budou kromě prostředků malé a střední mechanizace ve větší míře používány samočinné počítače stacionárního typu. Informace budou předávány pomocí prostředků k přenosu dat, které je budou automaticky kódovat. Bude značně zvětšen rozsah použití výpočetní techniky při řešení týlových úloh.

Splněním této etapy sledujeme dosáhnout

- další ujednacení procesů transformace informací jak uvnitř funkčních podsystémů, tak i mezi jednotlivými stupni velení;
- značné zkrácení cyklu evidence v oblasti materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení, a to zvláště na stupni front a armáda;
- zvýšení normativního charakteru plánovací dokumentace tak, aby vytvářela podmínky k automatizovanému řízení procesů v týlu;
- další ujednacení procesů velení a řízení týlu a to zvláště v oblasti organizační a tvůrčí práce.

3. etapa se bude opírat o organizačně funkční strukturu týlu využívající plně integrované úkoly realizované v rámci jednotlivých funkčních podsystémů. V této etapě se přikročí k realizaci komplexního PAPUT na bázi mobilních samočinných počítačů 3. generace. Bude vytvořen integrovaný plně automatizovaný způsob zpracování týlových informací na stupni divize, armáda, front. Komplexní automatizované zpracování týlových informací přinese nejen změny v organizační struktuře jednotlivých stupňů systémů, ale i jednotlivých funkčních orgánů velení týlu.

Splněním této etapy sledujeme dosáhnout

- ujednacení procesu toku (přenosu) informací v rámci celého PAPUT;
- zkrácení časového údobí při rozhodování v oblasti týlového zabezpečení na všech organizačních úrovních;

— možnost plánování týlového zabezpečení ve variantách v závislosti na operační a týlové situaci;

— možnost optimálního využívání sil a prostředků materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

*

Cílem článku nebylo rozebírat všechny problémy a názory, které se vyskytují v této náročné a dosud ne náležitě rozpracované oblasti. Pokusil jsem se pojednat o automatizovaném systému (podsystemu) velení týlu v komplexu (tj. polním, teritoriálním a mírovém) z obecného hlediska, a dále o polním automatizovaném podsystemu velení týlu v duchu mezinárodní porady představitelů Varšavské smlouvy.

Zdůrazňuji, že oblast rozvoje mechanizace a automatizace velení týlu je v počátcích svého vývoje. Z tohoto důvodu bude nutné počítat s tím, že na základě teoretických studií a jejich ověřování v praxi u vojsk bude nutné koncepci rozvoje mechanizace a automatizace velení týlu neustále doplňovat, upřesňovat a případně i opravovat.

Rozvíjení hospodářskoorganizační a kulturně výchovné funkce našeho státu vyžaduje, abychom náležitě uplatňovali také jeho potlačovací a obrannou funkci. Je nutno dbát o nejvyšší obranyschopnost republiky, dále budovat naši lidovou armádu, zvyšovat její bojovou a politickou připravenost v souladu s požadavky soudobého vojenství. Likvidovat všechny pokusy o narušování našeho budovatelského úsilí nepřátelskými živly z řad poražené buržoazie a imperialistickými agenty. K tomu je nutno dále upevňovat naši armádu, bezpečnost, orgány prokuratury a justici. Základním požadavkem na činnost těchto nástrojů socialistického státu je, aby v nich byla důsledně uplatňována vedoucí úloha strany a aby plně žily životem lidu.

(Z Usnesení XI. sjezdu KSČ, konaném ve dnech 16.—21. června 1958.)